

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Departament Kształcenia Ogólnego

DKO-WPP.053.15.2025.ER

Warszawa, 27 października 2025 r.

Pan

Szanowny Panie,

odnosząc się do treści petycji skierowanej do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie konieczności uregulowania działalności firm pożyczkowych i ochrony obywateli przed spiralą zadłużenia – przesłanej następnie do Ministerstwa Edukacji Narodowej z Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pismo nr DOZIK-5.053.9.2025.BK) – uprzejmie wyjaśniam wg kompetencji MEN.

Postulowana obowiązkowa *edukacja finansowa w szkołach ponadpodstawowych* jest już obecna w treściach realizowanej – na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych - podstawy programowej kształcenia ogólnego.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 czerwca 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół również podczas zajęć z wychowawcą realizowane są obowiązkowo zagadnienia dotyczące istotnych problemów społecznych, w tym m.in. prawnych i finansowych.

Przepisy ustawy – Prawo oświatowe¹ stanowią, że system oświaty zapewnia kształtowanie postaw przedsiębiorczości i kreatywności sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym.

Zapisy ustawy determinują cele kształcenia i treści nauczania sformułowane w podstawach programowych kształcenia ogólnego².

Zakres edukacji ekonomicznej/finansowej – stałego elementu edukacji szkolnej prowadzonej od wychowania przedszkolnego przez wszystkie kolejne etapy edukacyjne – ma swoje odzwierciedlenie w podstawie programowej.

¹ T.j. - Dz. U. z 2025 r. poz. 1043 ze zm.

² Rozporządzenie z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356, z późn. zm.); rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. poz. 467, z późn. zm.).

Kompetencje przedsiębiorcze oraz wiedzę finansową uczniowie rozwijają w ramach różnych przedmiotów: *matematyka, wiedza o społeczeństwie, biznes i zarządzanie, geografia, informatyka, język obcy nowożytny, etyka*.

Głównie, treści w powyższym obszarze obecne są w podstawie programowej kształcenia ogólnego przedmiotu ***biznes i zarządzanie***, który jest realizowany w szkołach ponadpodstawowych (liceum, technikum, branżowa szkoła I stopnia).

Na lekcjach biznesu i zarządzania (**szkoły ponadpodstawowe**) uczniowie zapoznają się z podstawowymi kategoriami, mechanizmami i procesami ekonomicznymi oraz ich uwarunkowaniami instytucjonalnymi, behawioralnymi, kulturowymi i rynkowymi; rozwijają umiejętności w zakresie podejmowania konkurencyjnych zachowań na rynku; zdobywają świadomość ponoszenia konsekwencji swoich decyzji; **poznają rolę pieniądza, rynków i instytucji finansowych w gospodarce, funkcjonowaniu przedsiębiorstw i życiu człowieka**; dowiadują się o rodzajach podatków, ich wpływie na budżety państwa, przedsiębiorstw i gospodarstw domowych; **poznają zasady odpowiedzialnego gospodarowania pieniędzmi**; **zdobывают umiejętność świadomego korzystania z usług finansowych** oraz inwestowania kapitału z wykorzystaniem wiedzy na temat praw klienta usług finansowych; **uczą się podejmowania niezależnych, odpowiedzialnych decyzji finansowych w odniesieniu do własnych zasobów**, przyjmowania postaw etycznych, społecznej solidarności i odpowiedzialności w życiu gospodarczym; **uczą się oceniania konsekwencji działań nieetycznych związanych z finansami**, w tym obowiązkami podatkowymi, kształtowanie w sobie odpowiedzialnych postaw jako przyszłych pracowników i pracodawców oraz należytego wypełnienia obowiązków; wdrażają się do odpowiedzialności za siebie i innych, umiejętnego godzenia własnego dobra z dobrem innych ludzi.

Poniżej obowiązkowe treści zajęć edukacyjnych: *Biznes i zarządzanie – zakres podstawowy*

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

IV. Finanse osobiste: pieniądź, obieg pieniądza, postawy wobec pieniądza, dojrzałość finansowa, instytucje rynku finansowego, budżet gospodarstwa domowego, spirala zadłużenia, podatki, formy oszczędzania i inwestowania, ryzyko inwestycyjne, usługi bankowe, bezpieczeństwo elektronicznych usług finansowych, finansowe zabezpieczenie przyszłości, ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia majątkowe i na życie, inwestowanie na Giełdzie Papierów Wartościowych, etyka w finansach. Uczeń:

- 1) omawia funkcje i formy pieniądza oraz jego obieg w gospodarce;
- 2) identyfikuje swoją postawę wobec pieniądza oraz rozróżnia podstawowe postawy ludzi wobec pieniądza, wymienia wady i zalety każdej z nich oraz omawia poziomy dojrzałości finansowej;
- 3) charakteryzuje najważniejsze instytucje rynku finansowego w Polsce oraz objaśnia ich znaczenie w funkcjonowaniu gospodarki, przedsiębiorstw i konsumentów;
- 4) **wyjaśnia podstawowe zasady tworzenia budżetu gospodarstwa domowego, formułuje praktyczne rady pozwalające poprawić jakość zarządzania budżetem oraz uniknąć spirali zadłużenia i wyjść z niej**;
- 5) wymienia podstawowe rodzaje podatków w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem podatków, których podatnikami są członkowie gospodarstwa domowego;
- 6) wyjaśnia, z czego wynikają różnice między wynagrodzeniem brutto i netto;
- 7) dobiera odpowiednie sposoby rozliczeń i możliwe do zastosowania ulgi w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT);
- 8) rozróżnia formy oszczędzania i podstawowe formy inwestowania, ocenia je pod względem ryzyka, przewidywanych zysków i płynności;
- 9) **ma świadomość pułapek związanych z wyborem podstawowych form oszczędzania i inwestowania, w tym inwestowania spekulacyjnego (z uwzględnieniem inwestycji**

alternatywnych), wykazuje różnice między inwestowaniem i hazardem oraz przeprowadza symulowaną alokację środków finansowych w wybrane formy oszczędzania i inwestowania;
10) analizuje oferty usług banków oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakresie kont osobistych, kart płatniczych, lokat terminowych, kredytów i pożyczek oraz oferty pozabankowych instytucji pożyczkowych, uwzględniając realną stopę procentową, a także gwarancje depozytów;

11) rozumie zasady bezpieczeństwa i dostrzega zagrożenia przy korzystaniu z systemów elektronicznych związanych z finansami osobistymi, w tym bankowości elektronicznej;

12) dostrzega konieczność wczesnego rozpoczęcia systematycznego oszczędzania i inwestowania środków finansowych na emeryturę i jest świadomy efektów finansowych związanych z procentem składanym w przypadku długiego okresu lokowania środków;

13) charakteryzuje system zabezpieczenia społecznego (ubezpieczenia społeczne i zdrowotne) oraz rodzaje ubezpieczeń (osobowych i majątkowych) według różnych kryteriów i porównuje oferty zakładów ubezpieczeń na przykładzie ubezpieczenia nieruchomości lub pojazdów mechanicznych, ze szczególnym uwzględnieniem relacji zakresów ochrony i sum ubezpieczeń do wysokości składki;

14) charakteryzuje rodzaje papierów wartościowych i objaśnia mechanizm inwestowania w akcje na giełdzie papierów wartościowych na przykładzie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie;

15) krytycznie analizuje przykładowe umowy produktów finansowych (np. umowy kredytu lub pożyczki, ogólne warunki ubezpieczenia);

16) jest świadomy, że należy korzystać z różnorodnych i wiarygodnych źródeł informacji przed podjęciem decyzji finansowych;

17) ocenia przykłady praktyk i zachowań etycznych oraz nieetycznych na rynku finansowym i formułuje rekomendacje, co zrobić, żeby nie paść ofiarą nieuczciwych praktyk.

Biznes i zarządzanie – zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

III. Finanse osobiste i rynek finansowy: ryzyko inwestycyjne, skłonność do ryzyka, strategie inwestycyjne, fundusze inwestycyjne, instrumenty rynku pieniężnego, instrumenty rynku kapitałowego, instrumenty alternatywne, wybór instrumentu inwestycyjnego, pułapki w decyzjach finansowych, ubezpieczenia, funkcje i formy pieniądza, instytucje rynku finansowego, podatki, ochrona konsumenta na rynku finansowym. Uczeń:

1) ma świadomość różnego podejścia do ryzyka przez poszczególne grupy inwestorów i jest w stanie ocenić własny poziom skłonności do ryzyka inwestycyjnego;

2) dobiera sposoby ograniczania ryzyka do konkretnej sytuacji inwestora;

3) wymienia podstawowe zasady optymalnej strategii inwestycyjnej na rynku kapitałowym i przygotowuje plan oszczędzania lub inwestowania na podstawie zasady dywersyfikacji ryzyka;

4) dyskutuje nad wyborem rodzaju funduszu inwestycyjnego, uwzględniając potencjalne zyski i ryzyko wystąpienia strat;

5) rozróżnia formy inwestowania w instrumenty na rynku pieniężnym, kapitałowym i instrumenty alternatywne oraz ocenia możliwą rentowność, ryzyko i płynność każdego instrumentu inwestycyjnego;

6) dyskutuje na temat wad i zalet samodzielnego inwestowania na giełdzie oraz inwestowania w fundusz inwestycyjny;

7) wyjaśnia zasady nabycia wybranych instrumentów inwestycyjnych (zakup akcji spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych, obligacji skarbowych i korporacyjnych, jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych);

8) wyjaśnia metody wyboru akcji przez inwestorów giełdowych, wskazując wady i zalety każdej z nich, oraz przeprowadza symulowaną alokację środków finansowych w wybrane instrumenty notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych;

- 9) charakteryzuje błędy i pułapki w podejmowaniu decyzji finansowych, w tym związane z ograniczeniami psychologicznymi inwestorów;
- 10) dobiera rodzaje ubezpieczenia do swoich potrzeb, analizuje kartę produktu i informacje zawarte w ogólnych warunkach ubezpieczenia (OWU) na przykładzie ubezpieczenia na życie, ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków lub ubezpieczenia turystycznego, identyfikuje wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń w umowach ubezpieczenia i przedstawia ograniczenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń;
- 11) omawia funkcje i formy pieniądza oraz jego obieg w gospodarce;
- 12) identyfikuje najważniejsze funkcje i zadania Narodowego Banku Polskiego;
- 13) wyjaśnia wpływ podatków na gospodarkę kraju, przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowego;
- 14) wskazuje przykłady stosowania zasad zrównoważonych finansów i rozumie ich znaczenie;
- 15) wyjaśnia sposoby ochrony konsumenta na rynku finansowym i potrafi dobrać działanie adekwatne do sytuacji, w której doszło do naruszenia interesu konsumenta.**

Centralna Komisja Egzaminacyjna opublikowała na swej stronie internetowej informator o egzaminie z przedmiotu biznes i zarządzanie (zakres rozszerzony), do egzaminu, z którego absolwenci szkół ponadpodstawowych będą mogli przystąpić po raz pierwszy w maju 2027 roku. Poniżej link:

https://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2023/Informatory/2026/informator_BIZ.pdf

Jednocześnie powyższe treści podstawy programowej są doprecyzowywane i rozbudowywane przez nauczyciela w programie nauczania. Nauczyciel może rozszerzyć zakres treści nauczania ustalony w podstawie programowej, uwzględniając jednak możliwości i potrzeby edukacyjne uczniów, dla których ten program jest przeznaczony.

Zintegrowana Platforma Edukacyjna <https://zpe.gov.pl/> – zawiera materiały edukacyjne i dydaktyczne dla uczniów i nauczycieli na każdym etapie edukacyjnym, w tym do przedmiotu *biznes i zarządzanie*.

Równocześnie, od 1 września 2025 r. w szkołach ponadpodstawowych uczniowie realizują przedmiot **Edukacja obywatelska**. Przedmiot ten będzie rozwijał m.in. następujące umiejętności:

- 1) Poszukiwanie, weryfikowanie i krytyczne analizowanie informacji na tematy społeczne i polityczne.
- 2) Podejmowanie działań na rzecz rozwiązania wybranych problemów społecznych polegające na:
 - a) identyfikowaniu i analizowaniu problemów społecznych w wybranym obszarze;
 - b) formułowaniu propozycji rozwiązań problemów społecznych i realizacji działań (indywidualne lub zespołowo) nakierowanych na ich rozwiązanie lub wpływanie na władze w tym celu.
- 3) Załatwianie podstawowych spraw urzędowych i ochrona własnych praw w relacji z państwem.

Informuję również, że w maju 2024 r. MEN we współpracy z Instytutem Badań Edukacyjnych rozpoczęło prace analityczne i badawcze, które są nakierowane na przygotowanie systemowej zmiany podstaw programowych kształcenia ogólnego. Ich celem jest opracowanie „profilu absolwenta” z uwzględnieniem typów szkół oraz założeń i koncepcji koniecznych zmian w kształceniu ogólnym. Opracowany profil kompetencyjny jest punktem

wyjścia do wprowadzania zmian w polskim systemie edukacji, w tym w podstawach programowych kształcenia ogólnego.

W latach 2025-2027 zaplanowano przygotowanie kompleksowej zmiany podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, do wprowadzenia w szkole podstawowej od 2026 r, a w szkołach ponadpodstawowych od 2027 r. Zmiany dotyczą również wprowadzenia do realizacji modułu w zakresie edukacji finansowej począwszy od szkoły podstawowej.

Odnosząc się natomiast do powszechnej edukacji ekonomicznej, uprzejmie informuję, że w czerwcu 2024 r. Rada Ministrów przyjęła politykę na rzecz rozwoju kompetencji finansowych w postaci dokumentu, jakim jest **Krajowa Strategia Edukacji Finansowej**.

Krajowa Strategia Edukacji Finansowej powstała dzięki współpracy Ministerstwa Finansów z ośmioma kluczowymi dla edukacji finansowej instytucjami publicznymi, tj.: Ministerstwem Edukacji Narodowej, Narodowym Bankiem Polskim, Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego, Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Bankowym Funduszem Gwarancyjnym, Giełdą Papierów Wartościowych, Krajowym Depozytem Papierów Wartościowych oraz Rzecznikiem Finansowym. Projekt Strategii powstał również dzięki wsparciu eksperckiemu OECD oraz finansowemu Komisji Europejskiej. W tworzenie Strategii zaangażowane były także podmioty prywatne rynku finansowego, organizacje pozarządowe i środowisko naukowe.

Obecnie, wdrożenie Strategii ma za zadanie niwelowanie luk i pokonanie wyzwań w obszarze edukacji finansowej zidentyfikowanych w ramach działań przygotowawczych do jej opracowania. Strategia stanowi fundament, na którym zostanie zbudowane skoordynowane podejście do edukacji finansowej w Polsce, poprzez stworzenie platformy współpracy i wymiany dobrych praktyk pomiędzy interesariuszami w tym sektorze. Dokument określa długoterminową wizję edukacji finansowej w Polsce, jej priorytety strategiczne, grupy docelowe oraz ramy ewaluacji. Sposób realizacji Strategii uwzględnia już istniejące instytucje oraz modele współdziałania w obszarze edukacji finansowej. Zakłada szeroką współpracę organów publicznych, podmiotów rynku finansowego, organizacji pozarządowych i uczelni. Szczegółowe materiały i dokumenty dostępne są pod linkiem:

<https://www.gov.pl/web/finanse/krajowa-strategia-edukacji-finansowej--rada-ministrow-przyjela-polityke-na-rzecz-rozwoju-kompetencji-finansowych>

Dodatkowo informuję, że przy ministrze właściwym do spraw instytucji finansowych działa powołana przez Ministra Finansów Rada Edukacji Finansowej. W skład Rady wchodzi m.in. przedstawiciel ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania – więcej informacji na temat REF: <https://www.gov.pl/web/finanse/rada-edukacji-finansowej>

Z wyrazami szacunku

Małgorzata Szybalska
Dyrektor
/ – podpisano cyfrowo/